

Tapauksia pohjoisista paikoista

NYSETH, TORILL & ARVID VIKEN (2009; toim.). *Place reinvention. Northern perspectives*. 246 s. Ashgate, Aldershot.

Pohjoisesta kajahtaa! Ashgate on julkaissut viime vuosina runsaasti Pohjoismaihin ja pohjoisuuteen liittyviä artikkelikokoelmia, joista yksi lupaa otsikossaan keksiä paikan uudelleen. Otsikko kuvaa sisältöä huonosti, koska teos käsittelee pääasiassa kaupunkien markkinointia ja kaupunkeihin liittyviä mielikuvia. Poikkitieteellinen teos koostuu 13 artikkelista, joiden kirjoittajat ovat islantilaisia, norjalaisia tai ruotsalaisia. Kyseessä on siis puhtaasti pohjoismainen teos. Kirjoittajat edustavat alue- ja kaupunkisuunnittelua, kasvatustiedettä, kulttuurimaantiedettä, sosiologiaa ja valtio-oppia.

Kirjoittajien taustoista huolimatta artikkelien teoreettiset ja metodologiset lähtökohdat ovat varsin samankaltaisia. Esimerkiksi David Harveyn kirjoituksiin viitataan lähes jokaisessa artikkelissa. Harveyn ohella referenssiauktoriteetteja ovat Ulrich Beck, Patsy Healey, Anthony Giddens, Scott Lash, Doreen Massey, Rob Shields ja John Urry. Nämä nimet paikantavat teoksen kriittisen kulttuurimaantieteen ja ympäristösosiologian rajamaastoon.

Johdannossaan toimittajat etsivät artikkelien yhteisiä nimittäjiä. He toteavat teoksen edustavan ”yhteiskuntatieteellistä lähestymistä paikan uudelleen keksimisen diskursseissa” (s. xv). Kirja esittää lukijalle tapauskertomuksia Euroopan pohjoiselta reunalta. Teosta ei ole jäsennetty samankaltaisia tekstejä yhteen kokoaviin osioihin. Tästä huolimatta se on poikkeuksellisen eheä kokonaisuus, muutamaa syrjähyppyä lukuun ottamatta.

Eri paikkoihin sijoittuvia tapaus tutkimuksia esitellään seitsemän. Lisäksi kaikissa artikkeleissa käytetään tapausesimerkkejä. Empiirisen tapaus tutkimuksen ja tapausesimerkin välisen rajan määrittäminen on hankalaa. Monet kirjan tutkimuksista kohdistuvat pieniin kyliin. Tämä on virkistävä poikkeus aluetutkimuksen keskittyessä yleensä suurten kaupunkien tai aluekeskusten analysointiin. Toimittajat tosin avaavat periferian ja maaseudun käsitteitä niukasti. Kirjoituksissa painotetaan muun muassa perinteisen teollisuusyhteiskunnan muutosta ja jälkiteollista yhteiskuntaa. *Aika ja tila* ovat monen kirjoituksen avainsanoja. Kirjassa käsiteltyjä esimerkkejä ovat Kiurunan, Kirkkonien ja Narvikin erilaiset kehityskulut.

Toimittajat korostavat teoksen otsikon viittaavaan paikkojen markkinointia laajempiin kysymyksiin. Teos käsittelee kuitenkin paikkaa lähinnä teoreettisena rakennelmana. Teoria yhdistyy empiirisiin esimerkkeihin vajavaisesti. Jäin miettimään asiaa. Esimerkiksi Islantia käsittelevä osio kokonaisuus rakentaa teorian pääasiallisesti amerikkalaisten tai brittiläisten tutkimuksien varaan. Esimerkkeinä käytetään kolmea noin 1 000 asukkaan asuin-keskittymää Islannin itärannikolla. Kehityskeskustelu vaikuttaa epäsuhtaiselta; tekstin perusteella kylät voisi mieltää miljoonakaupungeiksi. Sama ongelma vaivaa muitakin tekstejä, koska taustatilastoja tai kohdekaupunkien pohjatietoja ei juuri esitellä. Perustietojen paljastaminen olisi nähdäkseni perusteltua, yrittäpä kirja profiloitua kuinka teoreettiseksi hyvänsä.

Teoksen nimi on mielenkiintoinen, puhutaanhan siinä paikan uudelleen ”keksimisestä”. En voi välttyä vertaukselta pyörän uudelleen keksimiseen. Monissa artikkeleissa toistuvat tunnettujen tutkijoiden kauan sitten esittämät ajatukset. Teoriavetoisuutensa vuoksi teos tyytyy kevyeen ja kuvailevaan empiriaan. Teoreettisen keskustelun tuntevalle lukijalle kirja tarjoaa vain vähän uutta, ja aihepiiriin tutustuvalla tapaus tutkimuksiin perustuva teos soveltuu heikosti.

Teoksen nimessä on toinenkin pulmallinen käsite – pohjoinen. Toivoisin teokselta yhtenäistävää keskustelua sen sisällöstä. Pohjoinen tarkoittaa fyysismaantieteellistä sijaintia, joka vaikuttaa paikallisten elinkeinonharjoittajien ja muiden toimijoiden pyrkimykseen parantaa alueellista imagoa.

Teoksella on myös selkeitä vahvuuksia. Kulttuurintutkimuksen käsitteistöä tunteva lukija omaksuu sen ajatukset helposti ja pääsee tutustumaan mielenkiintoisiin kohteisiin. Kirja toimii myös markkinoinnin materiaalina. Kiinnostuin useasta kirjassa käsitellystä kylästä mahdollisena kesävierailukohteena.

Suosittelen teosta kaikille pohjoisesta ulottuvuudesta kiinnostuneille tutkijoille ja aluemarkkinoinnin parissa käytännön työtä tekeville. Eniten ajateltavaa teos tarjoaa todennäköisesti tutkijoille, jotka tarvitsevat kulttuurintutkimuksen käsittein rakennettua tietoa taloudellisten rakennemuutosten ja vaativan ympäristön kanssa painivien asuinkeskittymien tutkimuksesta.

TOMMI INKINEN

*Geotieteiden ja maantieteen laitos,
Helsingin yliopisto*

